

אבל **הבא**, במעשר בהמה שמבליע את הבשר בדמי העור, **מוכחא מילתא** שמכר את הבשר, שהרי העור דמיו מועטים.

אמר רבא: אם כן, דרישא וסיפא איירי בענין אחד, תקשי, הא דכתב התנא גם ברישא וגם בסיפא **"מעשר בהמה" תרי זמני** — למה לזי?

אלא אמר רבא: הכי קאמר, מעשר בהמה של יתומים, מוכרין אותו כדרכו. ואין צריך להבליע את דמי בשרו בעורו.

ומעשר בהמה דגדול ששחטו, מבליעו בעורו בחלבו בגידיו ובקרניו. ובלא הבלעה אסור.

אמר רבא: מנא אמינא לה, שמותר בגדול בהבלעה וביתומים בלא הבלעה?

דכתיב במעשר בהמה: "וזהה הוא ותמורתו יהיה קודש לא וגאל". ודרשינן: **"גאולה"** דומיא ד"תמורה". **אימתי אמרה תורה שהוא עושה תמורה**, שהבהמה שאמר שתהיה תמורת המעשר חלה עליה קדושה, היינו דוקא מחיים של המעשר, שאין דין תמורה אלא מחיים.

והוא הדין: **אימתי אמרה תורה שמעשר בהמה אינו נגאל היינו דווקא מחיים**. הא לאחר שחיטה נגאל, ומותר למכרו. ורק רבנן הוא דגזרו שאסור למכור מעשר בהמה אף לאחר שחיטה אטו שיבואו למכרו לפני שחיטה.

הלכך, דוקא דבר הנישום מחיים, שנמכר

מחיים, דהיינו הבשר, שכשהבהמה נמכרת מחיים היא נישומה לפי ערך הבשר שהוא עיקר חשיבות הבהמה, גזור רבנן לאחר שחיטה אטו לפני שחיטה.

אבל דבר שאינו נישום מחיים, שאינו נכלל לב-א בחישוב מחיר השור מחיים, כגון העור והגידין, לא גזור רבנן שאסור למכרו. הלכך שרי למכור בשרו בהבלעת דמי עורו אפילו בגדול.

וביתמי, אוקמוה רבנן אדאורייתא. דמעיקר דין תורה לאחר שחיטה מותר למכור אפילו את הבשר הלכך שרינן להו למכרו אף בלא הבלעה⁽³⁾.

ואף רב שמואל בר יצחק סבר לה להא דרבא, דלאחר שחיטה מותר למכור מעשר בהמה מדאורייתא וביתמי אוקמוה אדאורייתא.

דאמר רב שמואל בר יצחק: מניין למעשר בהמה של יתומים שמוכרים אותו כדרכו? שנאמר: "רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר, כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך". והאי קרא בפסולי המוקדשין איירי.

איזהו דבר שאין בו ברכה מחיים, שאי אפשר ליהנות ממנו מחיים אלא לאחר שחיטה? כדכתיב "תזבח ואכלת", שהרי כל פסולי המוקדשין נהנין מהם גם מחיים שאפשר למוכרן לאחר פדייה.

הוי אומר: זה מעשר בהמה. שאסור במכירה מחיים ומכל מקום לאחר שחיטה יש בו ברכה, דהיינו, שמותר למכרו, שזו היא

3. וזה מה שתירץ רב ששת על פי ברייתא זו לדין המשנה דמוכרים בשר מעשר בהמה דאיירי

הברכה שנאסרה בו מחיים והותרה לאחר שחיטה מדאורייתא, אלא שרבנן גזרו וביתמי אוקמה אדאורייתא.

איבעיא להו: מהו להבליע את דמי בשרו של מעשר בהמה של גדול, בעצמות?

פליגי בה רבי חייא ורבי שמעון ברבי.

חד אמר, מבליעו לבשר בעצמות.

וחד אמר, אין מבליעו.

ולא פליגי, הא דאין מבליעין איירי בדקה, שאין העצמות ראויים לכלום. ומוכחא מילתא שהדמים הם עבור הבשר ולא עבור העצמות. הא דשרי להבליע, היינו בנסה, שראויים העצמות לעשות מהן כלים.

ואיבעית אימא: אידי ואידי איירי בנסה. ולא פליגי, מר כי אתריה, ומר כי אתריה, דבמקומות שרגילים לעשות מהעצמות כלים מותר להבליע את דמי הבשר בעצמות.

גופא, בבכור נאמר: "לא תפדה" — ונמכר.

במעשר נאמר: "לא יגאל" — ואינו נמכר, לא חי ולא שחוט, ולא תם ולא בעל מום.

והוינן בה: **מנא הני מילי דלא יגאל היינו גם מכירה [אף שמשמעותו פדיון]?**

ומשנינן: **אמר רב חיננא אמר רב. וכן כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן: נאמר, "לא יגאל" במעשר. ונאמר "לא יגאל" בחרמים.**

מה להלן, בחרמים מכירה עמו, שגם הוא אסור, דבחרמים נאמר: "לא ימכר ולא

יגאל".

אף כאן, במעשר שנאמר בו "לא יגאל" מכירה עמו. שכשם שאינו נגאל, כך אינו נמכר.

אמר ליה רב נחמן בר יצחק, לרב הונא בריה דרב יהושע: האי "לא יגאל" מפני, שהפסוק הוא מופנה לדרשה זו ולא הוצרך לגופו. וקיימא לן דכל גזירה שוה שהיא מופנה אין להשיב עליה.

דאי לא מפני, איכא למיפרך: מה לחרמים שכן חלים על הכל ואף על הקדשים. דאם החרים את הקדשים, נותן דמי טובת הנאה לכהן [כמבואר בערכין כח, ב], ועוד שחרם חל על כל העדר. מה שאין כן מעשר שאינו חל אלא על החולין ורק על העשירי, ולכן אינו חמור כל כך שתאסר בו גם מכירה.

והוינן בה: **לאי אפנויי מפני? איזה משני ה"לא יגאל" הוא המופנה?**

ומשנינן: **ההיא דחרמים מופנה. שהרי לא יאמר הכתוב "לא יגאל" בחרמים, ויגמר ממעשר. ונילף הכי: מה מעשר הוא קדוש ואינו נגאל. אף חרמים קדושים ואינם נגאלים. ואם כן "לא יגאל" דכתב רחמנא גבי חרמים למה לי? שמע מינה לאפנויי.**

ומקשינן: **הא איכא למיפרך דאי אפשר ללמוד חרמים ממעשר. כי מה למעשר, שכן קדוש לפניו ולאחריו, דאם קרא לעשירי תשיעי, ולתשיעי עשירי, ולאחד עשר עשירי, כולן קדושים. מה שאין כן בחרמים דלא שייך כי האי גוונא.**

ומשנינן: **אלא, לא יאמר "לא יגאל" בחרמים ויגמר מבכור.**

כתיב "לא תפדה", והוי כאילו כתיב "לא יגאל".

ומתריצין: "לא יגאל" דמעשר מפני כדאמרן, ולכן אין לפרוך את הגזירה שוה מחרמים. אבל דבכור לא מפני דאיצטריך "ולא תפדה" למילף שאין פודין אותם, וגם ללמד על מעשר בגזירה שוה. הלכך יש להקשות על הגזירה שוה דמה לחרמים שכן חלים על הכל מה שאין כן בכור.

ומקשינן: ומאי חזית דאמרת "דלא תפדה" דבכור איצטריך לגופיה, וללמד על מעשר, ולכן "לא יגאל" דמעשר לאפנויי?

ואימא איפכא, דמעשר איצטריך לגופיה, וללמד בגזירה שוה ד"העברה" לבכור שלא יפדה, ודבכור לאפנויי, ונוכל ללמוד בכור מחרמים שהבכור לא נמכר, ואילו מעשר לא נלמד מחרמים לאיסור מכירה כיון שאינו מופנה?

ומתריצין: דנין "גאולה מגאולה", דהיינו מעשר מחרמים, ואין דנין פדייה מגאולה. ובבכור כתיב "לא תפדה" ולא כתיב "לא יגאל".

ומקשינן: מאי נפקא מינה אי כתיב לשון גאולה או לשון פדייה, מאחר ששניהם משמעותם שוה הרי יש ללמוד גזירה שוה זה מזה אף על פי שאין התיבות דומות ממש.

דהא תנא דבי רבי ישמעאל: כתיב בנגעי בתים "ושב הכהן" ובמקום אחר באותה פרשה כתיב "ובא הכהן". ואנו דורשים

ונילף הכי: מה בכור קדוש, ואינו נגאל שנאמר בו "לא תפדה". אף חרמים קדושים ואינן נגאלין.

"לא יגאל" דכתב רהמנא בחרמים, למה לי? שמע מינה לאפנויי.

ומקשינן: והא איכא למיפרך: מה לבכור שכן קדושתו מרחה.

ומשנינן: אלא ההיא דמעשר מופנה. דלא יאמר "לא יגאל" במעשר, ויגמר גזירה שוה, "העברה — העברה" מבכור. בבכור כתיב "והעברת כל פטר רחם". ובמעשר כתיב "כל אשר יעבור תחת השבט".

והכי ילפינן: מה בכור קדוש ואינו נגאל. אף מעשר קדוש ואינו נגאל.

"לא יגאל" דכתב רהמנא במעשר למה לי? שמע מינה לאפנויי.

ופרכינן: ואכתי במעשר נמי לא מפני. דאיכא למיפרך על הגזירה שוה מבכור בדפרכינן לעיל, מה לבכור שכן קדושתו מרחה.

ומשנינן: אלא, "והעברת" דכתיב גבי בכור קרא יתירא הוא, שהיה יכול לכתוב "כל פטר רחם ל", והוי מופנה לגזירה שוה ללמד "העברה העברה" על מעשר שלא יגאל, וגזירה שוה מופנה אין משיבין עליה. ולכן "לא יגאל" דכתיב במעשר מופנה הוא.

והוינן בה: בכור נמי נילף "גאולה גאולה" מחרמים. ונימא שאף במכירה אסור דבבכור

משום דאיתנהו היכא? היכן נמצאים החרמים.

אי בי בעלים — הקדש נינהו, ואין ביד הבעלים למכור הקדש אלא הגזבר בלבד, ולא צריך קרא לאסור.

אי בי כהן — חולין נינהו, ויכול הכהן למכרם.

דתניא: חרמים, מה דינם?

כל זמן שהן כבית בעלים, הרי הן כהקדש לכל דבריהם. שנאמר: "כל חרם קדש קדשים הוא לה".

נתנן לכהן, הרי הן כחולין לכל דבריהם. שנאמר: "כל חרם בישראל לך יהיה". שברשות הכהן הן ככל ממונו.

"לא יגאל" דכתב רחמנא בחרמים למה ליה? לב-ב

אם אינו ענין לחרמים, דלא איצטריך. תנהו ענין למעשר שאינו נמכר.

ומקשינן: אימא תנהו ענין לבכור?

ומתריצין: מסתברא דאמעשר שדינן ליה. שכן "גאולה" כמותו.

רב אשי אמר: "לא יגאל" דמעשר, לא ימכר הוא. כלומר אף זו משמעותו.

אמר רב אשי: מנא אמינא לה?

דכתיב גבי מעשר, "והיה הוא ותמורתו יהיה

גזירה שוה זה מזה משום שזו היא "שיבה" זו היא "ביאה", ששניהם ענין אחד הם ויש ללמוד בגזירה שוה זה מזה על אף שהמדובר בשתי מילות שונות, ולמה לא נילף פדייה מגאולה?

ומתריצין: הני מילי דילפינן גזירה שוה גם בתיבות שאינן דומות לגמרי היכא דליכא דדמי ליה, שאין אפשרות ללמוד את הגזירה שוה בין שתי תיבות שדומות זו לזו. אבל היכא דאיכא קרא דדמי ליה, מדדמי ליה ילפינן. שיש להעדיף את הגזירה שוה שהיא בין שתי תיבות שדומות ממש זו לזו על פני גזירה שוה בין שתי תיבות שאינן דומות לגמרי.

ומקשינן: ויליף בכור "העברה העברה" ממעשר. דהא מעשר גמר "גאולה גאולה" מחרמים שאסור למוכרו, ויחזור וילמד על בכור שאף הוא יאסר למכור.

ומתריצין: מיעט רחמנא גבי חרמים, דכתיב "כל חרם קדש קדשים הוא לה". ודרשינן: "הוא", ולא בכור.

ופרכינן: ואימא, "הוא" ולא מעשר?

ומתריצין: מסתברא, מעשר מרבינן שיהא דינו כחרמים כיון דכתיב ביה "גאולה" כמותו, כחרמים. ואילו בכור דלא כתיב ביה "גאולה" ממעטינן מ"הוא" ולא בכור.

רבא אמר: מכאן אנו למדים איסור מכירה במעשר שהרי "לא ימכר" (4) דחרמים לא צריך למיכתב.

מאי טעמא?